EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 12 11
COM(2025) 752 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

kuria pagal Reglamento (ES) 2016/794 68 straipsnio 3 dalį įvertinamas Reglamente (ES) 2022/991, visų pirma 4 straipsnio 1 dalies t punkte, 18 straipsnio 2 dalies e punkte, 18 straipsnio 6a dalyje ir 18a, 26, 26a ir 26b straipsniuose, numatytų užduočių įgyvendinimo praktinis poveikis Europolo tikslams, taip pat tų užduočių poveikis Chartijoje įtvirtintoms pagrindinėms teisėms ir laisvėms

{SWD(2025) 404 final}

1. Vertinimo aprėptis

Nuo savo veiklos pradžios 1999 m. **ES teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolas)** atliko **labai svarbų vaidmenį kovoje su sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais ir terorizmu** ir tapo viena pagrindinių teisėsaugos bendradarbiavimo varomųjų jėgų Europoje. Per pastaruosius 30 metų saugumo padėtis drastiškai pasikeitė; atitinkamai pasikeitė ir sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo pobūdis[1]. Valstybės narės turi naujų praktinių poreikių, kad galėtų veiksmingai kovoti su kylančiomis grėsmėmis, be to, **pasikeitė jų lūkesčiai dėl Europolo paramos**. Todėl, siekiant išlaikyti ir padidinti šios agentūros aktualumą, jos įgaliojimai buvo keletą kartų pakeisti arba iš dalies pakeisti.

Siekiant kovoti su naujomis grėsmėmis saugumui, Reglamente (ES) 2016/794[2] (toliau – Europolo reglamentas arba ER) nustatyti Europolo įgaliojimai paskutinį kartą iš dalies pakeisti 2022 m. Reglamentu (ES) 2022/991[3]. Europolo reglamentas nebeatitiko paskirties naujomis aplinkybėmis, nes nusikaltėliai naudojasi **skaitmeninės pertvarkos**, **naujų technologijų**, **globalizacijos** ir **judumo**[4] pranašumais.

Konkretūs Reglamento (ES) 2022/991[5] **tikslai** buvo šie:

- sudaryti sąlygas veiksmingam **privačių subjektų** ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui siekiant neleisti nusikaltėliams piktnaudžiauti tarpvalstybinėmis paslaugomis;
- sudaryti sąlygas teisėsaugos institucijoms visapusiškai laikantis **pagrindinių teisių** analizuoti **didelius ir sudėtingus duomenų rinkinius**, kad būtų galima nustatyti tarpvalstybines sąsajas;
- sudaryti sąlygas valstybėms narėms naudotis **naujomis teisėsaugos technologijomis**.

Be to, Reglamentu (ES) 2022/991 iš dalies pakeistos Europolui taikomos duomenų apsaugos taisyklės, kad būtų išlaikyta **aukšto lygio duomenų apsauga** ir užtikrinta naujų Agentūros įgaliojimų tvarkyti asmens duomenis ir asmenų privatumo bei asmens duomenų apsaugos pusiausvyra. Juo Europolui taikomos duomenų apsaugos taisyklės iš esmės suderintos su taisyklėmis, taikomomis kitoms teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) ES agentūroms ir įstaigoms pagal Reglamento (ES) 2018/1875 (toliau – ES duomenų apsaugos reglamentas arba ESDAR) IX skyrių, ir taisyklėmis, taikomomis valstybių narių teisėsaugos institucijoms (toliau – kompetentingos institucijos) pagal jų nacionalinius teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyva (ES) 2016/680 (toliau – Teisėsaugos direktyva)[6], siekiant **sudaryti palankesnes sąlygas informacijos srautui**.

---

1 Europolas, 2025 m. *EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) – The changing DNA of serious and organised crime* (ES sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas (SOCTA). Kintantis sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo pobūdis), paskelbta internete adresu https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/EU-SOCTA-2025.pdf („EU SOCTA 2025“). Taip pat žr. 2025 m. Muitinės grėsmių vertinimą, paskelbtą internete adresu https://www.douane.gouv.fr/sites/default/files/2025-07/03/Livret-CTA-UE-public_0.pdf.

2 OL L 135, 2016 5 24, p. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj.

3 OL L 169, 2022 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/991/oj.

4 SWD(2020) 543 *final*, 2020 m. gruodžio 9 d., p. 37, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:1a4d9f40-3b02-11eb-b27b-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

5 *Ten pat.*

6 OL L 119, 2016 5 4, p. 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj.

Ši ataskaita priimta laikantis **ER 68 straipsnio 3 dalyje** nustatyto Komisijos įsipareigojimo praėjus trejiems metams nuo Reglamento (ES) 2022/991 įsigaliojimo įvertinti[7] Europolo užduočių poveikį veiklai. Remdamasi teisėkūros institucijų suteiktais įgaliojimais Komisija, pirma, įvertino kai kurių naujų asmens duomenų tvarkymo taisyklių **poveikį veiklai**, susijusiai su Europolo tikslais, nustatytais ER 3 straipsnyje (t. y. remti ir stiprinti valstybių narių kompetentingų institucijų veiksmus ir jų tarpusavio bendradarbiavimą vykdant nusikalstamų veikų, kurias tirti įgaliotas Europolas, prevenciją ir kovojant su jomis); antra, įvertino šių taisyklių poveikį Chartijoje[8] įtvirtintoms **pagrindinėms teisėms ir laisvėms** (toliau – pagrindinės teisės) ir, trečia, atliko susijusių duomenų tvarkymo užduočių **kaštų ir naudos analizę**.

Siekdamos pasirengti peržiūrai, Komisijos tarnybos surinko informaciją ir atsiliepimus iš įvairių šaltinių ir surengė *ad hoc* konsultacijas su Europolu ir valstybėmis narėmis. Pridedamame **Komisijos tarnybų darbiniame dokumente** išsamiai aprašomos bendrosios peržiūros aplinkybės ir metodika, taip pat išsamiai aprašomi įrodymų ir konsultacijų šaltiniai, patvirtinantys pagrindines šioje ataskaitoje apibendrintas išvadas.

2. Bendrosios aplinkybės

Pagal ER 68 straipsnio 3 dalį, šioje Komisijos ataskaitoje aptariamos tam tikros Reglamento (ES) 2022/991 nuostatos, daugiausia dėmesio skiriant penkiems pagrindiniams Europolo darbo aspektams.

(1) Išorės aspektas. ER 4 straipsnio 1 dalies t punktas dėl Europolo pasiūlymu teikiamų Šengeno informacinės sistemos (SIS) informacinių perspėjimų dėl trečiųjų valstybių piliečių

Atsižvelgiant į **sunkių nusikaltimų ir terorizmo pasaulinį pobūdį**, trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų turima informacija apie tokių nusikaltimų vykdytojus ir įtariamus asmenis tampa vis svarbesnė ES vidaus saugumui. Todėl ES teisėsaugos bendradarbiavimo išorės aspektas ir **Europolo vaidmuo remiant valstybių narių partnerystę su trečiosiomis valstybėmis** ar tose valstybėse esančiais subjektais tapo labai svarbūs valstybėms narėms. **Ateityje bus labai svarbu** aktyviau stiprinti pasaulinį saugumą[9].

Reglamentu (ES) 2022/991 jau padaryti esminiai Europolo reglamento pakeitimai, siekiant sustiprinti **Europolo veiklos išorės aspektą**, visų pirma sudaryti palankesnes sąlygas keistis informacija su trečiosiomis valstybėmis[10] ir reikalauti, kad Europolas į savo daugiametį programavimą ir metines darbo programas[11] įtrauktų santykių su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis strategiją.

ER 4 straipsnio 1 dalies t punktu Europolui pavesta nauja užduotis – padėti valstybėms narėms tvarkyti trečiųjų valstybių arba tarptautinių organizacijų pateiktus duomenis apie

---

7 Šis vertinimas, atliktas pagal ER 68 straipsnio 3 dalį, nėra vertinimas, kuris turi būti atliekamas pagal Geresnio reglamentavimo gaires, atsižvelgiant į galimą pasiūlymą dėl Europolo reglamento peržiūros. Taip pat žr. 4 skirsnį toliau.

8 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, OL C 326, 2012 10 26, p. 391, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/char_2012/oj.

9 Žr. „ProtectEU“ – Europos vidaus saugumo strategija, COM(2025) 148 *final*, 2025 m. balandžio 1 d., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0148.

10 Žr., pavyzdžiui, ER 25 straipsnio 4a dalį, kurioje numatyta, kad Europolas gali perduoti duomenis trečiosioms valstybėms, atlikęs įsivertinimą, kad yra visos su asmens duomenų perdavimu susijusios aplinkybės, ir padaryta išvada, kad egzistuoja tinkamos asmens duomenų apsaugos priemonės, taip pat ER 25 straipsnio 5 dalį, kuria išplečiama išimtinių atvejų, kai Europolas tinkamai pagrįstais atvejais gali *ad hoc* perduoti duomenis ar jų kategorijas trečiosioms valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms, aprėptis.

11 ER 12 straipsnio 2 dalis.

asmenis, dalyvaujančius teroristinėje arba sunkaus nusikalstamumo veikloje. Tai apima **siūlymą valstybėms narėms, siekiant Sąjungos interesų, į Šengeno informacinę sistemą (SIS) įvesti informacinius perspėjimus dėl trečiųjų valstybių piliečių**. Ši nauja informacinių perspėjimų kategorija nustatyta 2022 m.[12], iš dalies pakeitus Reglamentą (ES) 2018/1862 dėl SIS naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose[13].

Tam tikra informacija, ypač kai atitinkamas asmuo nėra ES pilietis ir nėra jokio ryšio su nacionaliniu atveju, trečioji valstybė dalijasi tik su Europolu, kuris tvarko gautus duomenis ir dalijasi savo analizės rezultatais su visomis valstybėmis narėmis. Naujosiomis nuostatomis buvo siekiama **kuo labiau padidinti Europolo iš trečiųjų valstybių gautos informacijos panaudojimą**, užtikrinant, kad ji būtų prieinamesnė nei tuo atveju, jei ji būtų prieinama tik per Europolo sistemą. Taip papildytos kitos priemonės, pavyzdžiui, Europos paieškos portalas (EPP) ir ES saugumo, sienų ir migracijos valdymo informacinių sistemų sąveikumo sistema[14], ir pašalinti su tomis sistemomis susiję struktūriniai trūkumai, trukdantys nacionalinėms valdžios institucijoms ir visų pirma sienos apsaugos pareigūnams dirbti.

SIS laikoma **svarbiu papildomu sklaidos kanalu**: tai plačiausiai Europoje teisėsaugos, sienų kontrolės ir migracijos srityje naudojama duomenų bazė. 2024 m. SIS atlikta daugiau kaip 15 mlrd. paieškų, palyginti su maždaug 14 mln. paieškų Europolo informacinėje sistemoje (EIS) ir mažiau nei 3 mlrd. paieškų (visame pasaulyje) 19 Interpolo duomenų bazių, kurios yra dvi kitos pagrindinės kompetentingų institucijų naudojamos informacinės sistemos[15].

(2) Inovacijos. ER 18 straipsnio 2 dalies e punktas ir 33a straipsnis dėl Europolo atliekamo asmens duomenų tvarkymo inovacijų ir mokslinių tyrimų projektų tikslais

Technologiniai pokyčiai tiek suteikia milžiniškų galimybių, tiek kelia didelių iššūkių ES vidaus saugumui[16] ir turėjo tokį didelį poveikį nusikalstamumui, kad net iš esmės pasikeitė sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių pobūdis[17]. Nusikaltėliai naujas technologijas greitai integruoja į savo veiklą, taip pat kuria naujoviškus verslo modelius ir tobulina savo taktiką. Tačiau taip pat ši pažanga suteikia **beprecedenčių galimybių teisėsaugos institucijoms stiprinti savo pajėgumus**. Todėl moksliniai tyrimai ir inovacijos yra labai svarbūs vidaus saugumo srityje, nes ieškoma sprendimų, kaip kovoti su kylančiomis grėsmėmis ir neatsilikti nuo sparčiai kintančių nusikalstamų tinklų formų ir *modus operandi*, įskaitant tuos, kurie atsiranda dėl netinkamo technologijų naudojimo. Sąjunga investavo ir toliau investuos į novatoriškų priemonių kūrimą pasitelkdama ES finansuojamus saugumo mokslinius tyrimus ir inovacijas pagal Europos vidaus saugumo strategiją „**ProtectEU**“[18].

---

12 Reglamentas (ES) 2022/1190, OL L 185, 2022 7 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1190/oj.

13 Reglamentas (ES) 2018/1862, OL L 312, 2018 12 7, p. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj.

14 Reglamentas (ES) 2019/818, OL L 135, 2019 5 22, p. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj.

15 eu-LISA 2024 SIS *Annual Report* (eu-LISA 2024 m. SIS metinė ataskaita), paskelbta internete adresu https://www.eulisa.europa.eu/sites/default/files/documents/sis-annual-report-2024.pdf, Europolas, *Consolidated Annual Activity Report (CAAR)* 2024 (Konsoliduotoji metinė veiklos ataskaita, *2024 m.*), paskelbta internete adresu https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/Consolidated_Annual_Activity_Report_2024.PDF ir https://www.interpol.int/How-we-work/Databases.

16 Europolas, *Internet Organised Crime Threat Assessment* (IOCTA) 2024 (2024 m. Internetinio organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas (IOCTA)), paskelbtas internete adresu Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2024 | Europolas.

17 Europolas, EU SOCTA 2025, p. 19.

18 COM(2025) 148 *final*, 2025 m. balandžio 1 d., https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025DC0148, p. 9.

2019 m. pabaigoje ES valstybių narių TVR ministrų įgaliojimu įsteigta **Europolo inovacijų laboratorija (EIL)**[19] siekia įgyvendinti Europolo įsipareigojimą diegti teisėsaugos inovacijas. Reglamentu (ES) 2022/991 padaryti esminiai Europolo reglamento pakeitimai siekiant sustiprinti Europolo įgaliojimus inovacijų srityje, kad būtų remiamas EIL potencialas ir skatinama sinergija su kita mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla ES lygmeniu, be kita ko, visų pirma Komisijoje, pasitelkiant **ES vidaus saugumo inovacijų centrą**[20].

ER 18 straipsnio 2 dalis dėl informacijos tvarkymo veiklos tikslų buvo iš dalies pakeista, kad Europolas galėtų **tvarkyti operatyvinius asmens duomenis**, be kita ko, **mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų tikslais**. Kokybiškų duomenų rinkinių prieinamumas, kuris būtinas, kad būtų galima vykdyti empirinius naujų priemonių pagrįstumo bandymus, plačiai laikomas viena iš pagrindinių išankstinių sąlygų kuriant technologijas. Priešingai, nepatikimi arba šališki bandymams skirti duomenų rinkiniai gali lemti prastą technologijų kokybę[21].

ER 18 straipsnio 3a dalyje, 30 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir **33a** straipsnyje nustatytos pritaikytos duomenų apsaugos priemonės tokiam duomenų tvarkymui. Pastarajame straipsnyje reikalaujama sukurti **bandomąją aplinką** ir nustatyta, kad visi vykdant projektą tvarkomi asmens duomenys turi būti laikinai perkeliami į atskirą, izoliuotą ir apsaugotą Europolo duomenų tvarkymo aplinką, kuri būtų naudojama tik tam projektui.

(3) Nusikalstamų veikų tyrimai. ER 18 straipsnio 6a dalis ir 18a straipsnis dėl asmens duomenų, kurie gauti nesuskirstyti į duomenų subjektų kategorijas, tvarkymo sąlygų

Europolas, kaip **ES informacijos apie nusikaltimus centras**, ne tik palengvina informacijos rinkimą ir keitimąsi ja, bet ir padeda **didinti tyrimų veiksmingumą tuo, kad atlieka pažangią duomenų analizę** ir nustato nusikalstamų veikų ir nusikalstamų tinklų sąsajas tarpvalstybiniu mastu, kurios nėra matomos nacionaliniu lygmeniu. Šie pajėgumai padeda valstybėms narėms papildyti informaciją, prieinamą jų atliekamiems nusikalstamų veikų tyrimams.

Technologijas naudojant plačiai ir intensyviai, **dideli ir sudėtingi duomenų rinkiniai tapo nauja norma visose gyvenimo srityse**, įskaitant nusikalstamumą[22]. Tiriant organizuotą nusikalstamumą ar terorizmą pradėta analizuoti didelės apimties elektroniniu būdu saugomus duomenis (dažnai – terabaitus), įskaitant per tyrimus konfiskuotus garso, vaizdo ir automatiškai sukurtus duomenis. Pavyzdžiui, atliekant bendrą tyrimą, kurio tikslas – išardyti tinklą „EncroChat“[23], tyrėjai išanalizavo milijonus žinučių, kuriomis nusikaltėliai apsikeitė planuodami sunkius nusikaltimus. Atsižvelgiant į tai, teisėsaugos ir teisminėms institucijoms labai svarbu turėti reikiamų informacinių ir ryšių technologijų (IRT) priemonių, ekspertinių žinių ir išteklių dideliems ir sudėtingiems duomenų rinkiniams (technine kalba vadinamiems didžiaisiais duomenimis[24]) analizuoti.

---

19 https://www.europol.europa.eu/how-we-work/innovation-lab.

20 Žr. visų pirma ER 4 straipsnio 1 dalies v ir w punktus.

21 SWD(2020) 543 *final*, 2020 m. gruodžio 9 d., p. 29.

22 Europolas, EU SOCTA 2025, *passim*.

23 https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/dismantling-encrypted-criminal-encrochatcommunications-leads-to-over-6-500-arrests-and-close-to-eur-900-million-seized.

24 Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė 7/2015, p. 7, paskelbta adresu https://www.edps.europa.eu/sites/default/files/publication/15-11-19_big_data_en.pdf. „Apskritai, terminas „**didieji duomenys**“, kuriuo apibendrinamos įvairios esamos apibrėžtys, reiškia iš įvairių šaltinių gautos didelio kiekio informacijos derinimą ir jos analizę, kai sprendimams pagrįsti naudojami sudėtingesni algoritmai. Didieji duomenys priklauso ne tik nuo vis didesnių technologijų teikiamų galimybių rinkti ir saugoti didelės apimties duomenų, bet ir nuo jų teikiamos galimybės analizuoti, suprasti visą duomenų vertę ir ja pasinaudoti (visų pirma naudojant analizės taikomąsias programas)“.

Nors 2016 m. priimtu Europolo reglamentu nebuvo nustatyti didžiųjų duomenų analizės apribojimai, jame trūko struktūrinių nuostatų, kuriomis būtų nustatytos tokio tipo duomenų analizės sąlygos. **Svarbiausias aspektas** buvo **reikalavimas skirstyti duomenų subjektus į kategorijas**. Duomenų subjektų skirstymas į kategorijas reiškia, kad prieš pradedant faktinį duomenų tvarkymą tyrimo tikslais, be kita ko, prieš atliekant duomenų kryžminę patikrą sąsajoms nustatyti arba strateginio ar teminio pobūdžio analizę arba operatyvinę analizę, reikia patikrinti duomenų rinkinius, kad būtų galima suskirstyti asmens duomenis pagal skirtingas kategorijas, išsamiai išvardytas Europolo reglamento II priedo A dalyje ir II priedo B dalyje[25]. Atitinkamos kategorijos yra susijusios su įvairių rūšių dalyvavimu nusikalstamų veikų tyrimuose, įskaitant i) įtariamuosius, galimus būsimus pažeidėjus; taip pat ii) kontaktinius asmenis, bendrininkus, nukentėjusiuosius, liudytojus ir informatorius, susijusius su nusikalstama veikla. Apskritai Europolas negali tvarkyti ar net saugoti asmenų, kurie nepriskiriami nė vienai iš šių kategorijų, asmens duomenų.

Duomenų teikėjai, pavyzdžiui, **valstybės narės** arba **ES įstaigos ir agentūros**, **paprastai** duomenų subjektų skirstymą į kategorijas atlieka dar prieš perduodamos asmens duomenis Europolui[26]. Pagal ES teisę, jos visos privalo duomenų subjektus suskirstyti į kategorijas savo pačių duomenų tvarkymo ir tyrimų tikslais, neatsižvelgdamos į tai, ar duomenys perduodami Europolui, ir remdamosi taisyklėmis, kurios lygiavertės, bet netapačios Europolo taisyklėms[27]. Tačiau didelių ir sudėtingų duomenų rinkinių išankstiniam apdorojimui rankiniu būdu reikia išteklių ir laiko. Išanalizuoti vieno mobiliojo telefono duomenis pusiau automatiniu būdu gali užtrukti iki trijų dienų, o atliekant tyrimą gali būti konfiskuoti šimtai mobiliųjų telefonų. Duomenų subjektų skirstymas į kategorijas **didelės apimties duomenų atveju ne visada įmanomas**, atsižvelgiant į duomenų rinkinių dydį, duomenų struktūrą arba jų struktūros trūkumą, išteklių trūkumą arba pernelyg didelių **rankinio darbo pastangų poreikį**. Praktiškai vienintelė galimybė yra pirmiausia išsamiau išanalizuoti duomenis operatyviniu požiūriu arba nustatyti sąsajas, be kita ko, pusiau automatizuotai, turimus duomenis sutikrinant kryžminiu būdu.

Reglamentu (ES) 2022/991 patikslintos duomenų subjektų skirstymo į kategorijas sąlygos, siekiant užtikrinti **teisinį tikrumą** dėl didelių ir sudėtingų duomenų rinkinių tvarkymo. Europolas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas skirtingai aiškino, kaip pagal Europolo reglamentą visapusiškai vertinti taikytiną duomenų saugojimo laikotarpį. Europolo teigimu, šis laikotarpis turėtų būti treji metai; Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomone, tai turėtų būti šeši mėnesiai[28]. Taip pat reikėjo naujų nuostatų, kad būtų numatytas **papildomas lankstumas**, užtikrinant tinkamą duomenų apsaugos ir saugumo aspektų pusiausvyrą.

ER 18 straipsnio 5a dalyje kartu su ESDAR 73 straipsniu, pirma, išsamiau paaiškintas bendrasis duomenų subjektų skirstymo į kategorijas principas pagal 18 straipsnio 2 dalį ir II priedą. Kai taikytina ir kiek įmanoma, Europolui pavesta aiškiai priskirti asmens duomenis konkrečiai duomenų subjektų kategorijai. Prieš tvarkydamas asmens duomenis, Europolas

---

25 Žr. ER 18 straipsnio 2 dalį.

26 Valstybės narės perduoda duomenis Europolui pasinaudodamos jo Saugaus keitimosi informacija tinklo programa (SIENA), kurioje duomenų subjektų skirstymas į kategorijas atliekamas užpildant privalomą lauką.

27 Žr., pavyzdžiui, Direktyvos (ES) 2016/680 (toliau – Teisėsaugos direktyva) 6 straipsnį, kiek tai susiję su netiesiogiai kompetentingomis institucijomis; OL L 119, 2016 5 4, p. 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj; Tarybos reglamento (ES) 2017/1939 (Europos prokuratūros reglamento) 51 straipsnis; OL L 283, 2017 10 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj; Reglamento (ES) 2018/1727 (Eurojusto reglamento) 27 straipsnio 3 dalis; OL L 295, 2018 11 21, p. 138, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj.

28 https://www.edps.europa.eu/system/files/2022-01/22-01-10-edps-decision-europol_en.pdf.

paprastai turėtų nustatyti tikslų kiekvieno asmens, kurio asmens duomenys bus tvarkomi, vaidmenį nusikalstamoje veikloje (pavyzdžiui, ar asmuo yra įtariamasis, nukentėjusysis ar tik liudytojas), ir ne visų asmenų tvarkysimų duomenų rinkmenoje ar jos dalyje nurodytų asmenų apibendrintus duomenis (pavyzdžiui, tiesiog nustatyti, kad visi minėti asmenys dalyvauja nusikalstamoje veikloje, kurią tirti jis įgaliotas, remiantis bendrų aplinkybių, dėl kurių buvo parengta duomenų rinkmena, tyrimu).

ER 18 straipsnio 6a dalyje aiškiai leidžiama asmens duomenis, gautus neatlikus duomenų subjektų skirstymo į kategorijas, tvarkyti **ne daugiau kaip 18 mėnesių**; pagrįstais atvejais šis terminas gali būti pratęstas iki 36 mėnesių, tačiau tik jei to reikia **norint užbaigti duomenų subjektų skirstymą į kategorijas**. ER 18 straipsnio 6a dalyje nėra aiškios nuorodos į didelius ir sudėtingus duomenų rinkinius, tačiau apskritai reikalaujama paisyti **griežto būtinumo** kriterijaus.

ER 18a straipsnyje numatyta nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią Europolui leidžiama tvarkyti asmens duomenis, gautus iš **kompetentingos institucijos**, **Europos prokuratūros** arba **Eurojusto**, kai tai būtina siekiant paremti **vykdomą nusikalstamų veikų tyrimą**, nereikalaujant atlikti duomenų subjektų skirstymo į kategorijas, jei tai dar nebuvo atlikta, ir neapsiribojant Europolo reglamente išvardytų duomenų subjektų kategorijomis. Europolas gali tvarkyti duomenis atlikdamas **operatyvinę analizę** arba išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais atlikdamas **kryžminę patikrą**, kad nustatytų sąsajas ar kitus svarbius ryšius. Šia nukrypti leidžiančia nuostata siekiama pašalinti Europolui taikomų duomenų subjektų skirstymo į kategorijas taisyklių ir kompetentingoms institucijoms, Europos prokuratūrai ir Eurojustui taikomų taisyklių skirtumus.

(4) Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis. ER 26, 26a ir 26b straipsniai dėl Europolo ir privačių subjektų keitimosi asmens duomenimis

Nusikaltėliai vis dažniau piktnaudžiauja privačių subjektų teikiamomis (tarpvalstybinėmis) paslaugomis – internetinėmis, finansinėmis ir tradicinėmis telekomunikacijų paslaugomis. Todėl **privatūs subjektai turi daug asmens duomenų, susijusių su nusikalstamų veikų tyrimais**. Visų pirma, internete susiformavo viešoji erdvė, kuri iš esmės priklauso privatiems subjektams, o dėl to sunku užtikrinti, kad teisėsaugos tikslais taisyklių internete būtų laikomasi lygiai taip pat veiksmingai, kaip ir realiame pasaulyje[29].

Atsižvelgiant į tai, **teisėsaugos institucijų ir privačių subjektų bendradarbiavimas** tapo **būtinas**. Kaip nustatyta Europos vidaus saugumo strategijoje **„ProtectEU“**, bus labai svarbu plėtoti partnerystę su privačiuoju sektoriumi, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos keistis informacija[30]. Be to, policijos vadovai savo bendrame pareiškime dėl Europolo ateities[31] paragino užtikrinti, kad Europolas taptų „**būtina sąsaja informacijai iš privačių subjektų gauti**“. Toks bendradarbiavimas apima įvairius apsektus: nuo dalijimosi informacija ir komercinių atviruųjų šaltinių duomenų teikimo iki dalyvavimo mokslinių tyrimų ir inovacijų projektuose ir palaikomųjų paslaugų teikimo[32]. Pavyzdžiui, 2025 m. Europolas, bendradarbiaudamas su „Microsoft“, nustatė daugiau kaip 394 tūkst. „Windows“ kompiuterių, visame pasaulyje užkrėstų kenkimo programine įranga „Lumma“, ir sėkmingai neutralizavo

29 SWD(2020) 543 *final*, 2020 m. gruodžio 9 d., p. 16–17.

30 Žr. „ProtectEU“ – Europos vidaus saugumo strategija“, p. 6.

31 https://prezydencja.policja.pl/ppl/aktualnosci/260402,Wspolna-Deklaracja-Europejskich-Szefow-Policji-w-sprawie-przyszlosci-Europolu-Jo.html.

32 Europolas, *Bendradarbiavimas su privačiais subjektais*, 2023 m. gegužės 31 d., EDOC #1306090v13. Taip pat žr. *Milieu Consulting, Study on the Practice of direct exchanges with of personal data between Europol and Private Parties, Final Report*, 2020 m. rugsėjo mėn.

didžiausią pasaulyje informacijos vogimo programinės įrangos „Lumma stealer“ keliamą grėsmę[33].

Reglamentu (ES) 2022/991 Europolui suteiktos **papildomos galimybės** keistis asmens duomenimis su privačiais subjektais. Anksčiau Europolas asmens duomenis iš privačių subjektų galėjo gauti tik per Europolo nacionalinį padalinį (ENU) arba per iš anksto nustatytus kontaktinius punktus ar trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų institucijas. Europolo duomenų tvarkymo tikslas buvo tik nustatyti atitinkamą ENU arba trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos kontaktinį punktą ar instituciją, kuri galėtų prisiimti atsakomybę už bylą.

Iš dalies pakeistu ER 26 straipsniu išplėsta Europolo užduotis, suteikiant jam galimybę visapusiškai tvarkyti privačių subjektų pateiktą informaciją (įskaitant asmens duomenis). Pagrindinis duomenų tvarkymo tikslas tebėra nustatyti atitinkamą Europolo nacionalinį padalinį (ENU). Tačiau dabar Europolui taip pat leidžiama papildyti informaciją savo analize, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tolesniam bylos nagrinėjimui nacionaliniu lygmeniu.

Be ER 26 straipsnio horizontaliųjų nuostatų, ER 26a straipsnyje nustatytos taisyklės dėl **krizinių situacijų internete**, o 26b straipsnyje kalbama apie **seksualinės prievartos prieš vaikus medžiagos platinimą internete**. Tokiais atvejais Europolas gali padėti valstybėms narėms tvarkydamas asmens duomenis, gautus tiesiogiai iš privačių subjektų. Europolas taip pat gali perduoti asmens duomenis privatiems subjektams kiekvienu konkrečiu atveju.

Reglamentu (ES) 2022/991 nustatyta galimybė naudotis Europolo infrastruktūra kompetentingoms institucijoms ir privatiems subjektams keičiantis informacija, taip pat jog Europolas gali prašyti, kad valstybės narės pagal savo nacionalinės teisės aktus gautų asmens duomenis iš privačių subjektų.

Šios nuostatos buvo priimtos derinant jas su kitomis iniciatyvomis, pavyzdžiui, Reglamentu dėl teroristinio turinio sklaidos internete[34] ir Skaitmeninių paslaugų aktu (SPA)[35]. Numatytos papildomos priemonės, kuriomis stiprinamas privačių subjektų dalyvavimas kovoje su nusikalstamumu ir sudaromos palankesnės sąlygos teisėtai prieigai prie duomenų, kad būtų įgyvendintas „siekis keisti kultūrą saugumo srityje“ (**visos visuomenės įtraukimo požiūris**) pagal Europos vidaus saugumo strategiją **„ProtectEU“**[36].

(5) Europolo pagrindinių teisių laikymosi vidaus ir išorės priežiūra

Reglamente (ES) 2022/991 pabrėžiama Europolo pareiga gerbti pagrindines teises pagal nuostatas, kuriomis apibrėžiamos Europolo užduotys ir sugriežtintos susijusios apsaugos priemonės, visų pirma **stiprinant Agentūros vidaus ir išorės priežiūrą**.

Duomenų apsaugos srityje Europolo reglamento suderinimas su ESDAR nustatytomis duomenų apsaugos priemonėmis reiškė, kad buvo nustatytos naujos **duomenų apsaugos pareigūno** ir **Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno** vykdomos priežiūros taisyklės. Pavyzdžiui, prievolė pateikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą ir išankstinės konsultacijos su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu dėl bet kokio naujo duomenų tvarkymo tapo sistemingos. Reglamentu (ES) 2022/991 taip pat nustatyta nauja Europolo kompetencija, susijusi su prašymais dėl prieigos teisių. Anksčiau, kai valstybės narės

---

33 https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-and-microsoft-disrupt-world's-largest-infostealer-lumma. Daugiau pavyzdžių pateikiama pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

34 Reglamentas (ES) 2021/784, OL L 172, 2021 5 17, p. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/784/oj.

35 Reglamentas (ES) 2022/2065, OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

36 Žr. „ProtectEU“ – Europos vidaus saugumo strategija“, p. 2.

buvo duomenų teikėjos, už prašymų suteikti prieigą tvarkymą buvo atsakingos nacionalinės kompetentingos institucijos.

Reglamentu (ES) 2022/991 Europole taip pat nustatytos **naujos pagrindinių teisių pareigūno pareigos** ir jam, *inter alia,* pavesta informuoti Europolo vykdomąjį direktorių apie galimus pagrindinių teisių pažeidimus Agentūros veiklos metu.

Be to, **demokratinė priežiūra ir atskaitomybė sustiprinta** tuo, kad **Europos Parlamentas ir nacionaliniai parlamentai** vykdo Europolo veiklos politinę stebėseną, kaip numatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 88 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje. Reglamentu (ES) 2022/991 sustiprinta **Jungtinės parlamentinės kontrolės grupės** (JPKG)[37] vykdoma stebėsena. Pavyzdžiui, jame numatytos privalomos konsultacijos su JPKG dėl Europolo daugiamečio programavimo ir metinės darbo programos projekto, galimybė JPKG teikti neprivalomas konkrečias rekomendacijas Europolui ir jas pateikti Europos Parlamentui ir nacionaliniams parlamentams, taip pat numatyta įsteigti konsultacinį forumą, kuris, gavęs prašymą, padėtų JPKG – teiktų nepriklausomas konsultacijas pagrindinių teisių klausimais.

3. Pagrindiniai vertinimo rezultatai

3.1. Naujų Europolo asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių praktinio įgyvendinimo dabartinė padėtis

Reglamentas (ES) 2022/991 **įsigaliojo 2022 m. birželio 28 d**. Tačiau jo praktinis įgyvendinimas priklausė nuo įvairių valdymo, techninių ir administracinių priemonių, taip pat nuo praktinių reikalavimų, pavyzdžiui, kai kuriais atvejais kuriant naujas IRT struktūras.

Po trejų metų **pradėtos taikyti beveik visos** Reglamento (ES) 2022/991 68 straipsnio 3 dalyje išvardytos **nuostatos**. Nuostatos, susijusios su didelių ir sudėtingų duomenų rinkinių analize (ER 18 straipsnio 6a dalis ir 18a straipsnis) ir bendradarbiavimu su privačiais subjektais (ER 26, 26a ir 26b straipsniai), pradėtos taikyti 2022 m. birželio 28 d. arba netrukus po to. Asmens duomenų tvarkymas mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų tikslais (ER 18 straipsnio 2 dalies e punktas) pradėtas 2023 m. po to, kai buvo sukurta bandomoji aplinka ODIN, kad būtų laikomasi konkrečių duomenų apsaugos reikalavimų pagal ER 33a straipsnį. Iki 2025 m. birželio 29 d. Europolui dar nebuvo suteikta galimybė siūlyti **SIS informacinių perspėjimų** valstybėms narėms pagal ER 4 straipsnio 1 dalies t punktą, nes naujo tipo perspėjimai vis dar techniškai diegiami. Tikimasi, kad sistema **pradės veikti 2026 m**.

3.2. Naujų Europolo asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių praktinio poveikio Agentūros tikslams pagal ER 3 straipsnį vertinimas

Kalbant apie naujų Europolo asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių praktinį poveikį, konsultacijos parodė, kad **valstybės narės iš esmės palankiai vertina** jų aktualumą, veiksmingumą ir pridėtinę vertę, taip pat Europolo paramą jų kompetentingoms institucijoms susijusiose srityse[38].

Tyrimo įgaliojimais, kuriems taikomas šis vertinimas, nėra naudojamasi nuolat ar sistemingai duomenims tvarkyti stebėsenos tikslais; kai kurie iš jų yra net išskirtinio pobūdžio, o kitais dažniau naudojamasi atliekant tyrimus pagal poreikius. **Praktinis naujųjų nuostatų taikymas** per ataskaitinį laikotarpį **labai skyrėsi kiekybiniu požiūriu**, priklausomai nuo skirtingų techninių savybių ir teisinių sąlygų, susijusių su naujosiomis nuostatomis.

---

37 Žr. https://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/eu-agencies-oversight/jpsg-on-europol.

38 Žr. įrodymus, pateiktus prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 5 skirsnyje, visų pirma Europolo pateiktą informaciją ir valstybių narių atsakymus į 2025 m. birželio 2 d. sutrumpinto klausimyno 2, 4 ir 5 klausimus, pateiktus Komisijos tarnybų darbinio dokumento III priede.

Europolas iš valstybių narių pagal ER 18 straipsnio 6a dalį gavo **nemažai naujų duomenų, kurių duomenų subjektai nesuskirstyti į kategorijas**: 2023 m. – 653, o 2024 m. – 597. Trumpuoju laikotarpiu duomenų, kurių duomenų subjektai nesuskirstyti į kategorijas, nepadaugėjo, o atvejų, kai buvo taikoma 18 straipsnio 6a dalis, skaičius išliko **pastovus**, palyginti su lygiaverčiais atvejais iki 2022 m. birželio 28 d. Naujosios nuostatos taip pat neturėjo neigiamo poveikio valstybių narių dalyvavimui vykdant duomenų subjektų skirstymą į kategorijas[39]. 2023–2024 m. duomenų, kurių duomenų subjektai į kategorijas nesuskirstyti, dalis sudarė **mažiau nei 1 proc. visų** Europolo priimtų valstybių narių **duomenų** (0,85 proc. 2023 m. ir 0,71 proc. 2024 m.). Nuo 2022 m. birželio mėn. Europolas duomenų subjektų skirstymą į kategorijas nuosekliai užbaigia per 18 mėnesių, nepasinaudodamas laikotarpio pratęsimu iki 36 mėnesių. Europolas ir šešios valstybės narės pabrėžė, kad, nepaisant didesnio teisinio tikrumo, **administracinė našta tebėra didelė** tiek Europolui, tiek kompetentingoms institucijoms dėl pastangų, kurias reikia dėti siekiant laikytis reikalavimo asmens duomenis skirstyti į kategorijas pagal konkretaus asmens dalyvavimą nusikalstamoje veikoje. Europolas šio reikalavimo laikosi labai griežtai[40].

Europolas pranešė, kad 2023 m. informacija su **privačiais subjektais** vis dar buvo keičiamasi retai, nes buvo užregistruoti tik dvidešimt šeši ER 26 straipsnio įgyvendinimo atvejai (be atvejų, kuriems taikomas Skaitmeninių paslaugų aktas)[41]. Tačiau **2024 m.** statistiniai duomenys parodė, kad **atvejų , susijusių su bendradarbiavimu su privačiais subjektais pagal ER 26 straipsnį, labai padaugėjo (iki 284 atvejų**, t. y. beveik 1000 proc. daugiau). Tai ypač pasakytina apie privačių įmonių duomenis, skirtus **finansiniams ir ekonominiams nusikaltimams** tirti. Europolas taip pat dažnai naudojosi ER 26b straipsniu kovodamas su seksualiniu vaikų išnaudojimu, nors šioje srityje su privačiais subjektais intensyviai bendradarbiaujama buvo ir anksčiau. Abiem atvejais duomenys taip pat apima bendradarbiavimą, kuris buvo įmanomas pagal ankstesnę teisinę sistemą. Turimi duomenys neatskleidžia, ar šiems naujiems atvejams visų pirma taikytos naujosios nuostatos, ar daugiau naudotasi esamomis galimybėmis.

2025 m. Europolas priėmė **naują strategiją**, kuria siekiama toliau plėtoti bendradarbiavimą su privačiais subjektais. Be to, imtasi priemonių Europos IRT infrastruktūrai atnaujinti, kad ja naudodamosi kompetentingos institucijos galėtų keistis informacija su privačiais subjektais. **2023 m.** Europolas įsteigė platformą „*Plateforme Européenne de Retraits de Contenus Illégaux sur Internet*“ (**PERCI**, liet. Europos neteisėto turinio internete šalinimo platforma), kad palengvintų Reglamento dėl teroristinio turinio sklaidos internete įgyvendinimą ir galbūt ateityje SPA 18 straipsnio įgyvendinimą, taip pat *ES pranešimų apie prievartą prieš vaikus tarnybos* (**EU CARES**) darbą. Platforma PERCI nėra įtraukta į Europolo informacinę sistemą (EIS)[42].

Kitos nuostatos nebuvo taikomos apskritai (ER 26a straipsnis), nors jos buvo praktinės, **arba** buvo taikomos **tik išimtiniais atvejais** (vienas atvejis, kai 2024 m. taikytas ER 18a straipsnis, vienas projektas buvo įgyvendintas tvarkant asmens duomenis pagal ER 18 straipsnio 1 dalies t punktą, o dar trys nauji projektai jau rengiami).

Dėl riboto Reglamentu (ES) 2022/991 nustatytų nuostatų praktinio įgyvendinimo laikotarpio ir ilgo nusikalstamų veikų tyrimų ir teismo procesų pobūdžio valstybės narės negalėjo pateikti

---

39 Kaip per konsultacijas pabrėžė viena valstybė narė, „[valstybės narės] gali aiškiai atskirti, kokius duomenis [jos] tvarko, o tai gali būti labai svarbu pačiam tyrimui“.

40 Žr. prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 7.1.3 poskirsnį ir valstybių narių atsakymus į 2025 m. birželio 2 d. sutrumpinto klausimyno 9 klausimą, pateiktus Komisijos tarnybų darbinio dokumento III priede.

41 Europolas, 2023 m. ataskaita pagal ER 16 straipsnio 11 dalį.

42 Reglamentas (ES) 2019/818, OL L 135, 2019 5 22, p. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj.

kiekybinių duomenų apie tų nuostatų poveikį veiklai. Vietoj to jos pateikė keletą sėkmingų tyrimų pavyzdžių, iš kurių matyti **apčiuopiama** jau taikomų nuostatų **teikiama naujų tyrimo galimybių realiomis aplinkybėmis nauda**, pavyzdžiui, tiriant „EncroChat“, „Sky ECC“, Balkanų nusikaltėlių tinklų, susijusių su prekyba kokainu, arba „Lumma Stealer“ bylas.

Europolas ir aštuonios valstybės narės nurodė ir kelias **tobulintinas sritis**, kad naujoji teisinė sistema būtų naudojama kuo veiksmingiau bei nuosekliau ir kad ateityje Europolo vaidmuo sustiprėtų. Visų pirma Europolas nerimauja, kad pernelyg sudėtingas, fragmentiškas ir ilgas teisinių nuostatų taikymas gali atgrasyti specialistus ar privačius subjektus nuo naujųjų priemonių naudojimo. Valstybių narių pastabos veikiau susijusios su tuo, kaip Europolas siaurai įgyvendina duomenų apsaugos priemones, kurių taikymą prižiūri Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas, o tai gali pakenkti tam tikrų nuostatų veiksmingumui ir pridėtinei vertei.

3.3. Naujų Europolo asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių poveikio pagrindinėms teisėms vertinimas

Komisija **nenustatė jokių neigiamo poveikio pagrindinėms teisėms** įrodymų, susijusių su praktiniu naujų asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų taikymu, nes iki šiol nauji asmens duomenų tvarkymo įgaliojimai buvo taikomi ribotai.

Europolas ne tik įgyvendino konkrečius duomenų apsaugos reikalavimus, susijusius su naujaisiais asmens duomenų tvarkymo įgaliojimais, bet ir palaipsniui ėmėsi visų būtinų priemonių, kad įgyvendintų naujus horizontaliuosius priežiūros mechanizmus, susijusius su pagrindinėmis teisėmis.

2024 m. Europolo valdyba priėmė peržiūrėtas duomenų apsaugos pareigūnui taikomas įgyvendinimo taisykles kaip vieną iš paskutinių būtinų įgyvendinimo aktų, susijusių su naująja duomenų apsaugos tvarka. Surinkti įrodymai rodo, kad Europolas ir jo valdyba, bendradarbiaudami su Europolo duomenų apsaugos pareigūnu ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, taip pat užtikrino griežtą 2022 m. nustatytų **naujų duomenų apsaugos priemonių įgyvendinimą**. To metodo taikymas *prima facie* padėjo veiksmingai užkirsti kelią bet kokiam neigiamam pradinio naudojimosi naujaisiais asmens duomenų tvarkymo įgaliojimais sukeltam poveikiui asmenų teisėms į privatumą ir asmens duomenų apsaugą ar kišimuisi į jas. Pasak valstybių narių, Europolas šiuo metu turi **tvirtą teisinę duomenų apsaugos sistemą**, kuria užtikrinamos pakankamos apsaugos priemonės, kad būtų galima geriau naudotis naujaisiais įgaliojimais. Septynios valstybės narės taip pat pabrėžė, kad ši sistema **sudaro palankesnes sąlygas informacijos srautui**, nes didinamas pasitikėjimas, nors dar yra ką tobulinti. Neigiamą nuomonę pareiškė tik viena valstybė narė[43].

Be konkrečių **uždavinių**, susijusių su duomenų subjektų skirstymu į kategorijas, Europolas ir keturios valstybės narės nurodė, kad tobulintina sritis – išlaidos ir laikas, susiję su **poveikio duomenų apsaugai vertinimu** ir **išankstinėmis konsultacijomis** su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, kurie yra įprastos procedūros dalis. Dar viena problema, kurią iškėlė šešios valstybės narės, yra tai, kad Europolas nagrinėja **duomenų subjektų prašymus susipažinti su duomenimis**, kurių nagrinėjimas dabar priklauso jo kompetencijai, net jei duomenų savininkė yra valstybė narė.

Pirmasis pagrindinių teisių pareigūnas buvo paskirtas **2022 m.** gruodžio mėn. Per pirmuosius dvejus savo kadencijos metus jis **negavo** ir **nepateikė jokių skundų** vykdomajam direktoriui. JPKG toliau atidžiai stebėjo Europolo veiklą ir nuo tada, kai įsigaliojo naujosios

[43] Žr. pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento III priede pateiktus valstybių narių atsakymus į 2025 m. birželio 2 d. trumpojo klausimyno 9 klausimą.

nuostatos, nepateikė jokių rekomendacijų. **2024 m.** vasario mėn. Europos Parlamentas įsteigė **JPKG konsultacinį forumą pagrindinių teisių klausimais**.

3.4. Naujų Europolo asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių kaštų ir naudos analizė

Atsižvelgiant į ankstyvą Reglamentu (ES) 2022/991 nustatytų nuostatų įgyvendinimo etapą ir ribotą su jomis susijusią patirtį, Komisijai **per anksti** daryti prasmingas kaštų ir naudos analizės išvadas dėl naujų nuostatų.

Komisijos tarnybos iš Europolo surinko informaciją apie iki šiol patirtas išlaidas, susijusias su Reglamento (ES) 2022/991 praktiniu įgyvendinimu, kiek tai susiję su peržiūrimomis nuostatomis. 2022–2025 m. šios išlaidos iš viso sudarė apie **25 mln. EUR** (apie 5 proc. visų Europolui skirtų asignavimų[44]) ir visų pirma apėmė vienkartines išlaidas. Iki šiol valstybės narės nepatyrė jokių atitinkamų naujų išlaidų, konkrečiai susijusių su Reglamentu (ES) 2022/991.

Daugumą išlaidų (beveik 17 mln. EUR) sudarė reikšmingos investicijos į **naujų IRT struktūrų kūrimą**, nuostatų dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų (bandomosios aplinkos ODIN) įgyvendinimą ir į informacines sistemas, skirtas keistis asmens duomenimis su privačiais subjektais (PERCI ir EU CARES). **Žmogiškųjų išteklių** išlaidos, susijusios tiek su IRT, tiek su operacijomis, sudarė maždaug trečdalį visų išlaidų (apie 8 mln. EUR). Žmogiškųjų išteklių išlaidos **ilguoju laikotarpiu bus pagrindinės pasikartojančios išlaidos**.

Verta pažymėti, kad į minėtą 8 mln. EUR sumą neįtrauktos Informacijos valdymo skyriaus žmogiškųjų išteklių išlaidos arba ištekliai, susiję su (ankstesnėmis ir naujomis) priežiūros priemonėmis, kurios yra horizontaliojo pobūdžio ir kurių neįmanoma išskaidyti konkrečių nuostatų įgyvendinimo lygmeniu. Tokių išteklių sąnaudos nėra visiškai mažos. Pavyzdžiui, apskaičiuota, kad 2023 m. **60 etato ekvivalentų** (beveik **5 proc.** Europolo darbuotojų) dalyvavo **užtikrinimo arba priežiūros įstaigų ir priežiūros arba patariamųjų subjektų** veikloje. Europolas skyrė 25 etato ekvivalentus pastangoms reaguoti į duomenų apsaugos priežiūrą ir atitinkamus užtikrinimo veiksmus. Tai apima tolesnius veiksmus, susijusius su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno rekomendacijomis, taip pat darbą, atliktą per išankstines konsultacijas dėl veiklos duomenų tvarkymo. Šešiolika iš šių 25 etato ekvivalentų konkrečiai vykdo veiklą, susijusią su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno reikalavimais. Nuo 2025 m. birželio mėn. Europolas turi specialią grupę, kurią sudaro aštuoni visu etatu dirbantys duomenų apsaugos srities darbuotojai, įskaitant duomenų apsaugos pareigūną.

Europolo ir penkiolikos valstybių narių teigimu, tikimasi, kad naujų asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų ir užduočių, visų pirma didelių bei sudėtingų duomenų rinkinių analizės ir taip pat bendradarbiavimo su privačiais subjektais **nauda** bus didelė ir **nusvers susijusias išlaidas**. Nė viena valstybė narė nesilaikė kitokios nuomonės. Ilgainiui dėl masto ekonomijos poveikio ir mažėjančių ribinių sąnaudų galima pagrįstai tikėtis tam tikro efektyvumo padidėjimo. Viena valstybė narė pabrėžė, jog „svarbu, kad Europolas suteiktų reikiamų IRT išteklių, kad galėtų teikti ir toliau plėtoti priemones, skirtas įgyvendinti naujas Reglamento

[44] Tuo pačiu laikotarpiu Europolui skirtas biudžetas iš viso siekė maždaug **860 mln. EUR** (laipsniškai didėjo nuo 192 mln. EUR 2022 m. iki 241 mln. EUR 2025 m.). Daugiau informacijos pateikiama Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

(ES) 2022/991 galimybes“; tam taip pat pritarė kitos dvi valstybės narės bei kiti suinteresuotieji subjektai[45].

Europolo ir penkių valstybių narių nuomone, remiantis **esama valdymo, administravimo ir duomenų apsaugos sistema** turi būti sprendžiami ir galimi įgyvendinimo **trūkumai**, kad nebūtų pakenkta naujų asmens duomenų tvarkymo užduočių praktiniam poveikiui atidedant arba apribojant jų naudojimą. Penkios valstybės narės suabejojo, kad Europolas ir jo valdyba, vadovaujant Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, duomenų apsaugos taisykles įgyvendina pernelyg atsargiai. Jos siūlo, kad siekiant kuo labiau padidinti Europolo užduočių veiksmingumą bei efektyvumą ir užtikrinti jų aktualumą bei ilgalaikį rentabilumą reikėtų tinkamai išnaudoti teisėkūros institucijų suteiktą lankstumo galimybę.

Europolo darbo metodų ir galimų paprastinimo sričių vertinimas nepatenka į ataskaitos pagal ER 68 straipsnio 3 dalį aprėptį ir bus atliekamas rengiant vertinimą pagal ER 68 straipsnio 1 dalį.

4. Išvados ir tolesni veiksmai

Apskritai, preliminarios pagrindinės Komisijos išvados yra tokios, kad valstybės narės ir toliau **pritaria Europolo vaidmeniui** pagrindinėse srityse, kuriose jis šiuo metu padeda valstybėms narėms vykdyti **naujas asmens duomenų tvarkymo užduotis**. Tačiau, kai kurių suinteresuotųjų subjektų nuomone, siekiant **kuo labiau padidinti** naujųjų asmens duomenų tvarkymo įgaliojimų **naudą**, reikia **spręsti galimo neveiksmingumo klausimą**, visų pirma remiantis esama valdymo, administravimo ir duomenų apsaugos sistema. Taip pat būtų naudinga sumažinti teisinės sistemos **sudėtingumą ir susiskaidymą**, nes tai gali atgrasyti specialistus nuo naudojimosi naujomis galimybėmis.

Apskritai Komisija nerado įrodymų, kad naujosios taisyklės darytų **neigiamą poveikį pagrindinėms teisėms**, visų pirma dėl patikimų duomenų apsaugos priemonių, kurios, didindamos partnerių pasitikėjimą, taip pat sudaro palankesnes sąlygas informacijos srautui. Kai kurių valstybių narių atveju Agentūra pirmenybę teikė konservatyviam požiūriui, tačiau **turėtų būti tinkamai naudojamasi teisėkūros institucijų suteikta lankstumo galimybe**, susijusia su duomenų subjektų skirstymu į kategorijas, poveikio duomenų apsaugai vertinimu, išankstinėmis konsultacijomis su Europolo duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir prieigos teisių prašymų tvarkymu.

Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Reglamente (ES) 2022/991 numatytų naujų asmens duomenų apsaugos taisyklių įgyvendinimo laikotarpis iš esmės trumpas, surinkti faktiniai duomenys leidžia daryti aiškias išvadas ne visais atvejais.

Europos vidaus saugumo strategijoje **„ProtectEU“**[46] Komisija paskelbė, kad pasiūlys iš esmės peržiūrėti Europolo įgaliojimus, kad būtų sprendžiamos didėjančios saugumo problemos. Laikydamasi Geresnio reglamentavimo gairių[47], Komisija pradėjo parengiamuosius darbus, kad įvertintų Europolo reglamentą ir Europolo darbo metodus, ir taip sudarė sąlygas 2026 m. pateikti Komisijos **pasiūlymą, kad Agentūra taptų veiksmingesne, kaip nustatyta**

---

45 Žr. duomenis, pateiktus prie šios ataskaitos pridedamo Komisijos tarnybų darbinio dokumento 5 skirsnyje, visų pirma Europolo pateiktą informaciją ir valstybių narių atsakymus į 2025 m. birželio 2 d. sutrumpinto klausimyno 2, 4 ir 5 klausimus, pateiktus Komisijos tarnybų darbinio dokumento III priede, ir bendrą Europos policijos vadovų pareiškimą dėl Europolo ateities.

46 „ProtectEU“ – Europos vidaus saugumo strategija“, p. 10.

47 Žr. https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en.

politinėse gairėse[48]. 2025 m. liepos mėn. Komisija paskelbė kvietimą teikti informaciją[49] ir užsakė atlikti išorės tyrimą Europolo reglamento vertinimui ir naujojo pasiūlymo poveikio vertinimui papildyti. Europolo reglamento vertinimu, atliktu rengiant šią ataskaitą, siekiama prisidėti prie to vertinimo.

[48] Ursula von der Leyen, 2024–2029 m. kadencijos Europos Komisijos politinės gairės, e6cd4328-673c-4e7a-8683-f63ffb2cf648_en

[49] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14638-Law-enforcement-cooperation-new-Europol-regulation-proposal-en.